

Handelingen

16-17-18
19-20-21-22

VLAAMSE RAAD

ZITTING
1982-1983

Vergaderingen van april 1983

UITGAVENBEGROTING 1983

BESPARINGEN REVALIDATIECENTRA

GEDWONGEN RUILVERKAVELING SINT-GILLIS-WAAS

RUIMING ONBEVAARBARE WATERLOPEN

Inhoud

Nr. 16 **18 april 1983**

Berichten van verhindering, blz. 576

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 576

Verslag

Indiening, blz. 576

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983

- 8 (1982-1983)-Nrs. 1 (+Bijlagen I tot VII) tot 5
- 7 (1982-1983)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Interpellaties (R.v.O. art. 67, 9)

Interpellatie van de heer W. Peeters tot mevrouw R. Steyaert, Gemeenschapsminister van gezin en welzijnszorg, over de gevolgen van de voorgenomen besparingen voor revalidatiecentra

Interpellatie van de heer W. Peeters tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, over de gedwongen ruilverkaveling te Sint-Gillis-Waas

Algemene bespreking (Voortzetting)
Binnenlandse aangelegenheden, blz. 576
Sprekers : de heren P. Tant, verslaggever, E. Vankeirsbilck, M. Bourry, E. Desutter, J. Desseyn, M. Galle, Gemeenschapsminister van binnenlandse aangelegenheden, L. Dhoore, H. de Bruyne, L. De Grève

Regeling van de werkzaamheden, blz. 593

Nr. 17 **Dinsdag 19 april 1983**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 595

Ingekomen stukken, blz. 595

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983

- 8 (1982-1983)-Nrs. 1 (+Bijlagen I tot VII) tot 5
- 7 (1982-1983)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Interpellaties (R.v.O. art. 67, 9)

Interpellatie van de heer W. Peeters tot mevrouw R. Steyaert, Gemeenschapsminister van gezin en welzijnszorg, over de gevolgen van de voorgenomen besparingen voor de revalidatiecentra

Interpellatie van de heer W. Peeters tot de

heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, over de gedwongen ruilverkaveling te Sint-Gillis-Waas

Algemene bespreking (Voortzetting)
Buitenlands beleid, blz. 595

Sprekers : de heren P. Van Grembergen, verslaggever, H. Suykerbuyk, H. de Bruyne, A. Steverlynck, A. De Beul, K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur

Regeling van de werkzaamheden, blz. 610

Nr. 18 **Dinsdag 19 april 1983**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 611

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983

- 8 (1982-1983)-Nrs. 1 (+Bijlagen I tot VII) tot 5
- 7 (1982-1983)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Interpellaties (R.v.O. art. 67, 9)

Interpellatie van de heer W. Peeters tot mevrouw R. Steyaert, Gemeenschapsminister van gezin en welzijnszorg, over de gevolgen van de voorgenomen besparingen voor de revalidatiecentra

Interpellatie van de heer W. Peeters tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, over de gedwongen ruilverkaveling te Sint-Gillis-Waas

Algemene bespreking (Voortzetting)
Onderwijs, blz. 611

Sprekers : de heren F. Piot, verslaggever, P. Breyne, M. Heughebaert, A. Laridon, mevrouw W. Demeester-De Meyer, de heren E. Desutter, L. Van den Brande, J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs

Regeling van de werkzaamheden, blz. 632

Nr. 19 **Woensdag 20 april 1983**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 633

Mededeling van de Voorzitter

Motie Conseil de la Communauté françai-

se, blz. 633

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983

- 8 (1982-1983)-Nrs. 1 (+Bijlagen I tot VII) tot 5
- 7 (1982-1983)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Interpellaties (R.v.O. art. 67, 9)

Interpellatie van de heer W. Peeters tot mevrouw R. Steyaert, Gemeenschapsminister van gezin en welzijnszorg, over de gevolgen van de voorgenomen besparingen voor de revalidatiecentra

Interpellatie van de heer W. Peeters tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, over de gedwongen ruilverkaveling te Sint-Gillis-Waas

Algemene bespreking (Voortzetting),
Bijstand aan personen, blz. 633

Sprekers: mevrouw C. Smitt, verslaggever, de heren W. Peeters, C. De Clercq, G. Anthuenis, M. Vandenhove, mevrouw W. Demeester-De Meyer, de heren P. Tant, L. Hancké, mevrouw R. Steyaert, Gemeenschapsminister van gezin en welzijnszorg

Regeling van de werkzaamheden, blz. 654

Nr. 20 **Woensdag 20 april 1983**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 655

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983

- 8 (1982-1983)-Nrs. 1 (+Bijlagen I tot VII) tot 5
- 7 (1982-1983)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Interpellaties (R.v.O. art. 67, 9)

Interpellatie van de heer W. Peeters tot mevrouw R. Steyaert, Gemeenschapsminister van gezin en welzijnszorg, over de gevolgen van de voorgenomen besparingen voor de revalidatiecentra

Interpellatie van de heer W. Peeters tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, over de gedwongen ruilverkaveling te Sint-Gillis-Waas

Algemene bespreking (Voortzetting)
Bijstand aan personen (Voortzetting), blz. 655

Spreker : mevrouw R. Steyaert, Gemeenschapsminister van gezin en wel-

zijnszorg, blz. 663
Gezondheidsbeleid, blz. 663
Sprekers : mevrouw C. Boeraeve-Derycke, verslaggever, de heren C. Cardoen, W. Peeters, F. Geyselings, L. Hancké, R. De Wulf, Gemeenschapsminister van gezondheidsbeleid, J. Valkeniers

Regeling van de werkzaamheden, blz. 683

Nr. 21   Donderdag 21 april 1983
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 685

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983
- 8 (1982-1983)-Nrs. 1 (+Bijlagen I tot VII) tot 5
- 7(1982-1983)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Interpellatie (R.v.O. art. 67, 9) van de heer W. Peeters tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, over de gedwongen ruilverkaveling te Sint-Gillis-Waas

Algemene bespreking (Voortzetting), Ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, blz. 685

Sprekers: mevrouw M. Smet, verslaggever; de heren L. Van den Bossche, J. De Seranno, P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, W. Peeters, G. Anthuenis, mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche, de heren D. Vervaet, H. Van

Rompaey, F. Geyselings

Regeling van de werkzaamheden, blz. 703

Nr. 22   Donderdag 21 april 1983
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 705

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983
- 8 (1982-1983)-Nrs. 1 (+Bijlagen I tot VII) tot 5
- 7(1982-1983)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Interpellatie (R.v.O. art. 67, 9) van de heer W. Peeters tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, over de gedwongen ruilverkaveling te Sint-Gillis-Waas

Algemene bespreking (Voortzetting)
Ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud (Voortzetting), blz. 705

Sprekers : de heren J. De Seranno, E. Desutter, P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, H. Van Rompaey, L. Dhoore, W. Peeters

Voorstel van decreet van de heer J. De Seranno c.s. houdende de ruiming van onbevaarbare waterlopen
- 30 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 5

Algemene bespreking, blz. 719

Sprekers : mevrouw M. Tyberghien-

Vandenbussche, verslaggever, de heer J. De Seranno

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983

- 8 (1982-1983)-Nrs. 1 (+Bijlagen I tot VII) tot 5
- 7(1982-1983)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Artikelsgewijze bespreking, blz. 720

Sprekers : de heren L. De Grève, J. Van Elewycck, P. Van Grembergen, G. Verhaegen, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, R. De Wulf, Gemeenschapsminister van gezondheidsbeleid; W. Seeuws, A. De Beul

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983

- 8 (1982-1983)-Nrs. 1 (+Bijlagen I tot VII) tot 5
- 7 (1982-1983)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Verwijzing naar commissie, blz. 726

Sprekers : de heren L. De Grève, G. Verhaegen, J. Van Elewycck, P. Van Grembergen

Voorstel van decreet van de heer J. De Seranno c.s. houdende de ruiming van onbevaarbare waterlopen

- 30 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 5
Artikelsgewijze bespreking, blz. 727
Hoofdelijke stemming, blz. 728

Regeling van de werkzaamheden, blz. 729

VOORZITTER : de heer J. Pedé

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 10 uur.*

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

A. Coppeters, G. Devos, G. Marmenout, W. Van Renterghem ; gezondheidsredenen.

J. Chabert, E. De Groot, F. Swaelen, H. Van Wambeke ; buitenslands.

C. Boeraeve-Derycke, A. Deneir, J. Gabriels, W. Kuijpers, J. Nutkewitz, G. Temmerman, M. Van Daele ; ambtsverplichtingen.

INGEKOMEN STUKKEN

De Voorzitter : Dames en heren, ik deel u mede dat zijn ingekomen :

- een ontwerp van decreet houdende oprichting van de instelling Vlaamse Maatschappij voor Waterbedeling.
Het wordt naar de Commissie voor leefmilieu en waterbeleid verwezen.

- een voorstel van decreet van de heer Beysen c.s. houdende afschaffing van de Vlaamse Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij en.
Het wordt naar de Commissie voor economisch, tewerkstellings- en energiebeleid verwezen.

ONTWERP VAN DECREET houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983
- 8 (1982-1983)-Nrs. 1 (+Bijlagen I tot VII) tot 5
- 7 (1982-1983)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

INTERPELLATIES (R.v.O. art. 67, 9)

Interpellatie van de heer W. Peeters tot mevrouw R. Steyaert, Gemeenschapsminister van gezin en welzijnszorg, over de gevolgen van de voorgenomen besparingen voor de revalidatiecentra

Interpellatie van de heer W. Peeters tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, over de gedwongen ruilverkaveling te Sint-Gillis-Waas

Algemene bespreking (Voortzetting)

De Voorzitter: Aan de orde is de voortzetting van de algemene bespreking over het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983 met de daaraan toegevoegde interpellaties van de heer Walter Pee-

ters tot mevrouw Steyaert, Gemeenschapsminister van gezin en welzijnszorg, over de gevolgen van de voorgenomen besparingen voor de revalidatiecentra en tot de heer Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, over de gedwongen ruilverkaveling te Sint-Gillis-Waas.

BUITENLANDS BELEID

De Voorzitter : Wij behandelen nu de tweede materie waarvoor Minister Poma bevoegd is, met name buitenlands beleid.

De heer Van Grembergen, verslaggever, heeft het woord.

De heer P. Van Grembergen, verslaggever (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, dames en heren, u zal het mij niet ten kwade duiden dat ik u het voorlezen van het gehele verslag bespaar en dat ik, met uw goedvinden, ook niet inga op de verschillende detailpunten die in dit verslag zijn vermeld. Daarover, denk ik, volstaat de lezing door de ijverige leden. Om tijd te besparen en om zinnig te zijn heb ik mij beperkt tot het weergeven van de geestesgesteldheid waarin het gesprek in de Commissie voor buitenlands beleid is gevoerd, omdat dit mijns inziens het belangrijkste was. Bij mijn weten waren alle leden van de Commissie het eens om te erkennen dat de bijzondere wet op de staatshervorming van 8 augustus 1980 evenals artikel 68 van de Grondwet duidelijk bepalen dat de Gemeenschappen bevoegd zijn om culturele verdragen af te sluiten en op

Van Grembergen

dat vlak initiatieven te nemen.

De eensgezindheid hield daarbij op, want wat voor de enen een beperkende interpretatie moest inhouden waarbij een samenspraak diende te zijn met het centrale ministerie van buitenlandse betrekkingen, waarbij men in de ene richting van een zeker minimalisme zou kunnen gewagen, - alhoewel ik met dit woord „minimalisme" in het verslag op geen enkele negatieve wijze wil duiden, integendeel, het is een objectieve vaststelling - kwamen andere leden in de Commissie op voor een expansief en doelbewust buitenlands beleid. Zij wensten zelfs de bakens betreffende de culturele en de persoonsgebonden aangelegenheden die grondwettelijk en in de bijzondere wet vastliggen te verzetten en ook de economische problematiek in heel haar draagwijdte in het buitenlands beleid zouden willen ter sprake te brengen en daarvoor een buitenlandse vertegenwoordiging op de grond te krijgen.

Tussen deze twee uitersten, namelijk het strikte standpunt en het expansieve, kwam een ganse gamma van opmerkingen, bedenkingen en vragen. Duidelijk was dat de commissie zich tegelijkertijd op moeilijk constitutioneel en ook op nog nooit verkend en eigenlijk op vrij onbekend terrein bevond. De studie van onze mogelijkheden en juiste formulering zullen zeker noodzakelijk zijn. Ik dacht dat alle commissieleden dit bij de gevoerde discussie zeer goed ondervonden.

Ik meen dat dit de correcte weergave is van de geestesgesteldheid die in de Commissie tot uiting kwam.

Verder meent uw verslaggever correct te zijn wanneer hij de indruk had dat de Vlaamse Executieve en meer in het bijzonder de Minister die wij in ons midden hadden aarzelend aankeek naar dit nieuwe werkveld en zoekt naar een verantwoorde politiek die door de Vlaamse Executieve op dat vlak zou kunnen worden gevoerd.

Welke vragen werden gesteld? Hoe moet er gehandeld worden door de Executieve? Heeft de Vlaamse Executieve initiatiefrecht en op welke ge-

bieden? Moet er gehandeld worden in afspraak met het centrale Ministerie van Buitenlandse Betrekkingen, voor welke materie wel, voor welke niet? Moet dat dan gebeuren voor alle materies die wel tot onze bevoegdheid behoren?

Heeft het centraal Ministerie van Buitenlandse Betrekkingen voogdij, heeft het geen voogdij, of moeten er alleen maar mededelingsvormen bestaan? Op welke terreinen moet dit gebeuren en op welke terreinen niet?

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, wat voor de enen in de Commissie 100 procent evident leek, was het voor anderen dan weer niet. Dit bewijst de noodzaak van studie om de keuze, die wij in deze Vlaamse Raad en samen met de Vlaamse Executieve willen doen, op een evenwichtige en wijze manier te bepalen, enerzijds, met zin voor onze grondwettelijke mogelijkheden en, anderzijds, met koele voortvarendheid - ik heb het adjectief „koel" doelbewust bij „voortvarendheid" gebracht - om onze mogelijkheden zeker niet beneden de maat te houden.

Heer Voorzitter, heer Minister, waarde collega's, ik meende dit te moeten zeggen als verslaggever omdat het zal toestaan het schriftelijk verslag op die wijze beter aan te voelen.

Tot slot nog dit: in het verslag staan enkele storende fouten met name: bladzijde 6, § 3 van de 24 gedetacheerden werden slechts 5 vervangen door tewerkgestelde werklozen; bladzijde 7, § 4 ik heb het initiatief genomen om mee te werken aan het Europees Cultureel Centrum te Rijsel; bladzijde 8, § 3, 4e regel niet Mexico, doch Canada-Quebec vaardigde ook twee ministers af; die aan mijn aandacht waren ontglipt maar waarop de Minister mij vriendelijk attent heeft gemaakt in een korte nota die ik bij het verslag ter rechtzetting voeg. (*Algemeen applaus*)

De Voorzitter: De heer Suykerbuyk heeft het woord.

De heer H. Suykerbuyk (*op de tribune*): Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, sta mij toe, vooraleer mijn uiteenzet-

ting te beginnen, een woord van dank te richten tot de verslaggever die op een weliswaar koele manier, maar vooral op een objectieve wijze heeft weergegeven wat in de Commissie werd besproken in verband met het buitenlands beleid.

Namens mijn fractie wens ik in mijn betoog erop te wijzen dat men zonder omwegen kan stellen dat de bespreking van een begroting van de Vlaamse Gemeenschap in 1983 onvolledig zou zijn als het Vlaams buitenlands beleid niet ter sprake zou komen. Vorig jaar zou men probleemloos hebben kunnen zwijgen over dat buitenlands beleid, maar wij moeten constateren dat bepaalde initiatieven, die werden genomen door de Executieve, van zulkdanige aard zijn dat wij over dit buitenlands beleid vandaag niet kunnen zwijgen en ik geloof dat dit de Executieve tot eer strekt.

Ik wil even handelen over de instrumenten waarmee men een buitenlands beleid kan voeren en nadien nagaan hoe wij de inhoud van dit beleid kunnen bepalen. Het is zonder meer duidelijk dat de Vlaamse Gemeenschap, die namens de Executieve optreedt, een buitenlands beleid kan voeren met vele middelen, via vele wegen en op vele terreinen. In dit verband verwijs ik onmiddellijk naar artikel 6 van de bijzondere wet op het gebied van de gewestelijke economische expansie. Het is vanzelfsprekend dat op dit gebied geen beleid kan worden gevoerd zonder dat men daarbij een internationale dimensie voor ogen heeft.

De stelling, als zouden de gewestregeringen ingevolgd de staatshervorming van 1980 geen enkele buitenlandse bevoegdheid hebben gekregen en dat de Gewesten dus alleen zouden kunnen geassocieerd worden bij een nationaal gevoerd buitenlands beleid, is naar mijn mening in flagrante tegenstelling met dat artikel 6. Dit bewijst dat men op vele terreinen een buitenlands beleid kan voeren en in die richting werden trouwens reeds stappen ondernomen, hetgeen de Executieve tot eer strekt. De vele wijzen waarop men dit kan doen, hebben als uitgangspunt dat de Vlaamse Gemeenschap rechtspersoonlijkheid heeft, dat

Suykerbuyk

zij rechts- en handelingsbekwaam is, dat zij contracten kan aangaan en contacten leggen op verschillende wijzen, gaande van bezoeken tot prospectie en promotie, tot het inrichten van standplaatsen in het buitenland. Ik geloof dat hierover geen twijfel kan bestaan. Maar wij moeten toch weten dat er bepaalde schoentjes zijn die knellen en één van die schoentjes is de vraag of de Vlaamse Gemeenschap beschikt over het verdragsrecht zoals men dat volgens de constitutionele betekenis van het woord kent. Met andere woorden, kan de Vlaamse Deelregering verdragen afsluiten met andere Staten ?

Sta me toe ter zake duidelijk te zijn. Wij weten allemaal dat op het stuk van gewestelijke aangelegenheden er geen enkele verdragsbevoegdheid bestaat. De Vlaamse Raad kan op dat punt geen verdragen goedkeuren en de Executieve wordt alleen betrokken, volgens artikel 81 van de bijzondere wet, bij de onderhandelingen door de centrale overheid gevoerd waarbij de Koning dan de enige gesprekspartner is. Op dat punt is artikel 81 duidelijk. Daarover bestaat geen discussie.

Waarover ook geen discussie bestaat is het feit dat op het stuk van culturele en persoonsgebonden aangelegenheden de verdragen door de Raden moeten worden goedgekeurd en dit krachtens artikel 16 van de bijzondere wet.

Dan blijft alleen de vraag over of op het vlak van culturele en persoonsgebonden aangelegenheden de Executieven verdragen kunnen negotiëren of afsluiten. Met andere woorden wordt de vraag gesteld : is de Gemeenschap of het Gewest een internationaal rechtspersoon ? Minister Poma heeft namens de Vlaamse Executieve verklaard dat artikel 68 van de Grondwet, dat het recht om verdragen af te sluiten aan de Koning overlaat, impliciet werd gewijzigd door artikel 59bis. Dit standpunt getuigt van een zeer dynamische aanpak maar, naar mijn bescheiden mening, is dit constitutioneel niet juist. Artikel 59bis was reeds van toepassing toen het verdrag, dat een taalunie instelde voor Vlaanderen en Nederland, op 9 september

1980 te Brussel werd goedgekeurd. Dit gebeurde toen met inachtnaam van artikel 68 van de Grondwet en de argumenten die men nu aanhaalt, om te zeggen dat de Executieve die bevoegdheid heeft, werden toen niet aangehaald. Er zijn trouwens nog argumenten die doen aarzelen over de door Minister Poma ingenomen stelling. Artikel 81 van de bijzondere wet bepaalt dat de Executieven moeten worden betrokken bij onderhandelingen van internationale akkoorden als het gaat om materies die tot hun bevoegdheid behoren. Daarbij is geen onderscheid gemaakt tussen, enerzijds, de gewestelijke aangelegenheden en, anderzijds, de culturele en persoonsgebonden zaken. Wat meer is - en het is belangrijk dit hier te zeggen - een amendement dat bij de behandeling in 1981 in de Senaat door onze collega, de heer Vandezande werd ingediend om dat onderscheid te maken, werd verworpen, hetgeen betekent dat artikel 81 over de hele lijn bepaalt dat de instemming, dit wil zeggen het betrekken van de Executieven bij onderhandelingen zowel voor gewestelijke als voor culturele als persoonsgebonden aangelegenheden, geldend is. Er is nog een argument. Ik heb reeds vermeld dat artikel 59bis waarop men zich steunt, zegt dat de gemeenschapsraden bevoegd zijn. De Raden zijn wetgevend en de wetgever heeft inzake verdragsrecht, ook nationaal, een bepaalde bevoegdheid, namelijk de bevoegdheid om in te stemmen met het verdrag, echter niet de bevoegdheid om over een verdrag te negotiëren, wijzigingen aan te brengen, enzovoort. Als artikel 59bis had bepaald dat „de Gemeenschappen" verdragsrecht zouden hebben, dan was er geen probleem, maar dit artikel zegt duidelijk dat gemeenschapsraden bevoegd zijn als wetgever in de mate dat zij met verdragen kunnen instemmen, maar niet over verdragen kunnen negotiëren.

Ik weet wel dat degenen die vinden dat artikel 68 impliciet is opgeheven ook argumenten hebben. Ze komen in hoofdzaak voort uit bepaalde verklaringen die werden afgelegd tijdens de voorbije besprekingen over de wet van 1980. Toch moet ik erop wijzen dat men met voorbereidende werken voorzichtig moet zijn. Er is in 1980

over deze aangelegenheid in Kamer en Senaat weinig gezegd. Wij hebben ons blijkbaar op dat ogenblik met heel wat andere dingen beziggehouden en de behandeling van artikel 81 ging vlug van de hand. In de Senaat heb ik de tussenkomst genoteerd van de heer Lagasse, die zich bij de stemming over artikel 81 heeft onthouden omdat hij betreurd dat volgens dit artikel het verdragsrecht en de vertegenwoordiging bij de Koning bleef. In de Kamer heeft één lid, namelijk wijlen onze collega Persoons, dezelfde mening naar voren gebracht. Hij stelde tot zijn spijt vast dat het tot de Koning behorende verdragsrecht onveranderd bleef.

Het hoofdargument van de Executieve om het recht om verdragen af te sluiten door de Gemeenschap op de eisen is dat artikel 68 dateert van vóór de wetten op de staatshervorming en dus niet meer past in de nieuwe verbanden. Men moet zich afvragen of men van daaruit de gevolgtrekking mag maken dat een grondwetsartikel zomaar is afgeschaft.

Ik meen dat ik hiermee weliswaar niet heb aangetoond, maar heb duidelijk gemaakt dat het verdragsrecht inzake culturele en persoonsgebonden materies ter discussie moet blijven. De vraag is echter, en dat is voor mij veel belangrijker, hoe relevant dit constitutionele meningsverschil eigenlijk is. Er wordt door sommigen beweerd dat deze rel - als men het zo mag noemen - een alibi is om niet te moeten spreken over de inhoud van het internationaal cultureel beleid. Er is ook gezegd dat een verdrag maar een instrument is, naast zovele andere, om tot een internationaal beleid te komen.

Ik hoop dat men de energie, die men gebruikt om voor Vlaanderen het verdragsrecht te bekomen, voor andere dingen en elders zal gebruiken. En waar is dan „elders" ? Ik tracht daarop een antwoord te geven door u te zeggen dat de stelling volgens dewelke artikel 81 de Executieve het recht geeft bij het afsluiten van verdragen te worden betrokken moet gelden, maar dat dit zo expansief mogelijk moet worden uitgelegd. Dit betekent dat de Executieve bij het afsluiten van alle

VU-fractievoorzitter P. Van Grembergen, verslaggever over de begrotingsmaterie buitenlands beleid

verdragen die de Vlaamse Gemeenschap aangaat moet worden betrokken. Dit betekent ook dat de Executieve het initiatief moet kunnen nemen, dat zij moet kunnen deelnemen aan de besluitvorming, kortom, dat het onvoldoende is dat de nationale Minister de Executieve slechts zou raadplegen wanneer hij verdragen afsluit.

Het moet werkelijk gaan om een gezamenlijke operatie vanwege de nationale regering of de nationaal bevoegde Minister en de Executieve of de Minister die in deze materie bevoegd is.

Ik meen dat de Executieven hier een wezenlijke rol kunnen spelen, maar ik ben me er van bewust dat het een „inbraak" ten opzichte van het Ministerie van Buitenlandse Betrekkingen zou betekenen indien deze stelling zou gezevierden.

In dat verband moet het mij van het hart dat ik betreur dat de Minister van Buitenlandse Betrekkingen zonder enig overleg de ambassades en consu-

laten richtlijnen zou geven op het vlak van het contacteren van de deelregeringen of hun afvaardigingen. Het is immers het tegendeel dat zou moeten gebeuren, want het Belgisch diplomatiek en consulaire apparaat in het buitenland zou ten dienste moeten staan van België, maar ook van beide in België bestaande Gemeenschappen.

Een overeenkomst ter zake is absoluut nodig wil men vermijden dat men tot een parallelle administratie komt die niet alleen kostenverslindend zou zijn, maar daarenboven, juist omdat er weinig middelen ter beschikking zijn, enigszins amateuristisch te werk zou gaan.

Het is in ieder geval veel beter dat hetgeen reeds bestaat optimaal wordt aangewend en men vanuit de Executieve daar een eerste prioriteit van maakt.

Ik wil mijn opmerkingen aan het adres van het departement van Buitenlandse Zaken enigszins relativeren door te zeggen dat in vele landen - ik neem hier het voorbeeld van Nederland - een zekere frictie op het gebied van het internationaal cultureel beleid bestaat tussen de Ministers die zich met culturele aangelegenheden bezighouden en deze van buitenlandse zaken.

In verband met de bespreking van de nota over het internationaal cultureel beleid heb ik de handelingen van de Tweede Kamer van Nederland ingekeken. Ook daar zegt men „koelweg" dat het departement van buitenlandse zaken, volgens vele sprekers, eigenlijk mentaal niet is ingesteld om enige visie te geven op het vlak van het internationaal cultureel beleid.

U zal wel begrijpen dat, wanneer men in een land waar toch geen communautaire problemen zijn de houding van het departement van buitenlandse zaken op die wijze bekijkt, het blijkbaar gaat om een probleem dat niet enkel tot dit land is beperkt.

Tot zover mijn opmerkingen op het stuk van de instrumenten.

Indien ik zou pogen de inhoud te omschrijven van het buitenlands beleid, dan is dat een zeer moeilijk punt. Dit is een zaak die niet alleen door de

Executieven kan worden opgelost, maar die op een breder maatschappelijk plan moet worden besproken. Daaraan zouden de politici, de Executieven en de Raad uiteraard moeten deelnemen. Ik wil dat niet té lang uitspinnen. Ik zou alleen willen verwijzen naar het feit dat wij ter zake, op dit ogenblik over twee instrumenten beschikken, met name de Taalunie en het Commissariaat-generaal voor Internationale Culturele Samenwerking.

Wat de Taalunie betreft, meen ik dat dit verdrag van uitzonderlijk belang is. Het is het eerste verdrag dat door deze Raad werd aangenomen. Het is de eerste en enige conventie die een taalunie tussen twee landen instelt. Om historisch volledig te zijn, moet ik zeggen dat dit de eerste conventie is sinds de pacificatie van Gent in 1576 waarbij Vlaanderen autonoom naar het buitenland toetrad. Ik weet dat de staatkundige omstandigheden thans anders zijn, maar historisch gezien meen ik dat het, sinds de pacificatie van Gent, de eerste maal is dat Vlaanderen als zodanig naar buiten treedt.

Op het vlak van dit Taalunieverdrag is de eerste opdracht de taal als instrument in het maatschappelijk verkeer te onderzoeken. Dat zal ons brengen op het ganse domein van de letteren, het onderwijs, de media, het wetenschappelijk onderzoek, het taalgebruik in internationale instellingen en zo meer.

Hier wil ik verwijzen naar het feit dat deze taalunie een raad van ministers heeft die collegiaal beraadslaagt, hetgeen zeer belangrijk is want het betekent dat men zowel aan Vlaanderen als aan Nederland alle vrijwilligheid op het gebied van de inhoud van dit Verdrag ontnemt. Men moet collegiaal beslissen.

Er is ook een internationale parlementaire commissie die niet alleen raadgevend is maar ook in zekere mate de rol vervult van het parlement ten overstaan van het comité van ministers. Deze commissie beschikt weliswaar niet over de mogelijkheid politieke sancties te treffen maar heeft de bevoegdheid de begroting van de taalunie te bespreken, wijzigingen voor te

Suykerbuyk

stellen en aan te brengen, moties in te dienen, de ministers te ondervragen enzovoort. Dit betekent dus dat de interparlementaire commissie belangrijker is dan een gewone commissie. Het is geen raadgevende instelling, maar een controleorgaan op de handelingen van het comité van ministers.

Wanneer deze interparlementaire commissie begin mei zal worden samengesteld dan meen ik - als ik mij zo mag uitdrukken - dat men bedrijfsklaar is. Dan zal men op dit belangrijk domein werk moeten maken van de culturele materies en zal men niet langer meer het alibi kunnen gebruiken dat men geen structuur heeft om dit te doen.

Een tweede instrument is het Commissariaat-generaal voor Internationale Culturele Samenwerking. Ook hier kan niet meer als alibi worden aangewend dat er geen structuren zijn.

Laat dit Commissariaat eerst tonen wat het kan vooraleer men er aan denkt het uit te breiden tot een Commissariaat-generaal voor Buitenlandse Samenwerking. Men moet beginnen met hetgeen men heeft en niet denken aan het verruimen van de bevoegdheden ervan, waarover men nu reeds spreekt.

Mijnheer de Minister, ik richt mij nu niet tot u maar, over uw hoofd heen, tot degenen die de leiding hebben van het Commissariaat-generaal en er werk moeten van maken - laten wij niet het financiële alibi invoeren dat er onvoldoende krediet zou zijn. Ik verwijs in dit verband - en u zal dat met genoegen aanhoren - dat, in het maandblad „Kultuurleven" de heer Van Lerberghe, over het buitenlands beleid in Vlaanderen, zeer zinnige zaken heeft gezegd. Hij verklaarde ondermeer dat in budgettair opzicht het Vlaams buitenlands beleid niet moet pogen de Duitse of de Franse budgetten in absolute cijfers te benaderen. Kwantitatieve gegevens zeggen overigens niet alles en zijn geenszins een garantie voor een goed beleid.

Ik ben van oordeel dat dit de juiste

toon is die wij moeten aanhouden.

Wij beschikken dus over twee instrumenten om een buitenlands beleid te voeren. Laat mij daarbij enkele hoofdlijnen aangeven.

Een eerste hoofdlijn moet zijn dat de taalunie het grootst mogelijke toepassingsgebied voor haar rekening moet nemen. Samen met Nederland bouwen wij dan een op het buitenland gericht cultureel beleid dat alles omvat waarvan de taal de scharnier is. „Alles" dat is zeer veel.

Ten tweede, het Commissariaat-generaal voor Internationale Culturele Samenwerking zou op het niveau moeten komen van een directie voor buitenlandse zaken om, op voet van gelijkwaardigheid initiatieven voor nieuwe culturele verdragen te nemen, maar ten dele ook, of misschien in de eerste plaats, om de 47 bestaande culturele akkoorden vanuit Vlaams standpunt te evalueren, en ze dan hetzij te wijzigen, stop te zetten of een nieuwe richting te geven.

Het is ook belangrijk de „gemengde commissies" die bij elk cultureel akkoord zijn ingebouwd eens grondig onder de loupe te nemen en na te gaan of zij goed werken, en zo niet te onderzoeken welke veranderingen moeten worden aangebracht.

Dat is een primordiale taak van het Commissariaat-generaal voor Internationale Culturele Samenwerking. Als het op gelijk niveau zou komen met een directie van buitenlandse zaken zou het een gelijkwaardige partner krijgen in de administratie om de onderhandelingen uit een optiek van gelijkwaardigheid maar ook uit een kwalitatieve optiek te voeren.

Ten derde, kan men ervan uitgaan dat de culturele identiteit economisch zo waardevol is dat zij als het ware met de economische politiek moet worden vervlochten. Dit is een goed idee dat moet worden onderzocht en toegepast. Ik waarschuw er evenwel voor dat men vanuit die denkoefening niet onmiddellijk de sprong mag maken naar de omvorming van het Commissariaat-generaal voor Internationale Culturele Betrekkingen tot een soort Commissariaat-generaal voor Vlaam-

se aangelegenheden, of een soort departement voor Vlaamse buitenlandse politiek.

In het huidig stadium is het beter een gesprek aan te gaan met de nationale regering over het ganse apparaat van de Belgische algemene buitenlandse politiek, de ambassades, de consulaten, de op export gerichte diensten, het Commissariaat-generaal voor toerisme en vertegenwoordigers bij internationale instellingen. In dat apparaat moet plaats zijn voor de Vlaamse regering of haar afgevaardigden. Dit lijkt mij op dit moment een eerste opdracht, en dat lijkt mij heel wat realistischer dan te gaan zorgen voor eigen standplaatsen in het buitenland.

Men heeft ooit gesproken over honderden Brakke Gronden die her en der in het buitenland zouden worden opgericht. Bij gebrek aan kapitaalkrachtige opdrachtgevers kunnen die op dit moment niet worden opgericht. Het zal dus nodig zijn een gesprek met de nationale regering aan te gaan om ervoor te zorgen dat alles wat voor België aan apparatuur in het buitenland bestaat ten dienste zou staan van de Vlaamse Gemeenschap in de mate van het belang dat de Vlaamse Gemeenschap eraan hecht.

Ten vierde moet het buitenlands beleid uiteraard eigen Vlaamse accenten hebben. Ook dat is zeer moeilijk te omschrijven, maar ik zal toch een poging doen.

Allereerst moet men prioriteit geven aan het beleid binnen Europa. Op dit moment is de overdracht van bevoegdheden van de diverse Europese staten naar Europa aan de gang. Dat zal ertoe leiden dat de grote partners het behoud van hun identiteit zullen vrijwaren. Maar wat wordt er dan van de kleine Europese partners? Wij moeten die vraag ernstig stellen want in Europa behoren wij tot de kleine partners. Dit is geen theoretische vraag. Ik geef één voorbeeld. Boven Europa, en boven de wereld, hangt een satelliet die voor de media en de reclame wordt aangewend. Op Europees vlak gebeurt er niet alleen onderzoek op dat vlak maar is men ook met toepassingen aan de gang, van die aard dat wij onze identiteit moeten zien te behouden. Dit maar als voor-

Suykerbuyk

beeld om erop te wijzen hoe wij binnen het buitenlands beleid aandacht moeten schenken aan wat in de Europese context gebeurt. Een tweede accent bestaat erin bijzondere aandacht te besteden aan onze eigen Vlamingen in het buitenland met name de emigranten. Daarvoor bestaan geen koopmansargumenten. Men mag dat zo niet stellen. Bovendien is het zo dat deze emigranten helemaal geen uitgeweken sukkelaars zijn. Het is een soort van ereplicht, waarbij men wel moet weten dat vele emigranten als onbetaalde ambassadeurs dienst doen.

Een derde accent; als tot de beste tradities van de Vlaamse Gemeenschap de zorg behoorde tot het aanmoedigen voor landen en volkeren met een lagere ontwikkeling en armoede - deze traditie bestond bij ons reeds lang voor wij een eigen Vlaamse staatsstructuur hadden - dan moet de ontwikkelingshulp ook in dit kader onze extra aandacht krijgen en moeten wij ter zake een zelfstandig buitenlands beleid kunnen voeren.

Ten slotte wens ik nog te stellen dat voor een eigen Vlaams buitenlands beleid reeds heel wat elementen waren bijeen gebracht. De Executieve wil op dat punt vooruit. Ik wens haar veel geluk.

Wij beschikken reeds over enkele startklare instellingen. Men kan zich dus niet verschuilen achter het alibi dat er niets is. Wij moeten het beleid binnen deze structuren echter wel invullen. De vraag is alleen hoe wij dit zo waarheidsgetrouw mogelijk zullen doen zodat het maximaal samenvalt met wat de Vlaamse Gemeenschap verwacht. De Raad en de Commissie voor buitenlands beleid moeten hier hun werk doen.

Er werd reeds gesuggereerd om in verband met het verdragsrecht een debat te organiseren. De Executieve heeft gevraagd dit debat uit te stellen tot wanneer de thans aan de gang zijnde onderhandelingen zekere gevolgen zouden hebben. Daartegen is geen bezwaar.

Niets belet echter intussen, eventueel

met een beleidsnota van de Minister, maar als het moet ook zonder, dat wij ons als Commissie zouden buigen over wat voor ons inhoudelijk een Vlaams buitenlands beleid betekent. Dit kan zowel voor de Raad als voor de Executieve vruchtbaar zijn.

Ik doe dit voorstel als een bijdrage vanuit de Commissie, maar spreek niet namens de Commissie. Mijn voorstel houdt dus in dat de Commissie aan de Raad een dergelijke nota als resultaat van een discussie zou voorleggen. Dit zal niet alleen voor de Raad maar ook voor de Vlaamse Executieve nuttig zijn. Ik herhaal dat de Vlaamse Executieve reeds verschillende stappen heeft gedaan die onze steun en waardering genieten.

Ten slotte zal dergelijk debat in de Commissie, eventueel ook uitdeinend in de Vlaamse Raad een extra stimulans zijn voor de Executieve om ons prille buitenlands beleid meer „envergere" te geven. Het is in deze zin dat ik dit debat opvat. (*Applaus bij de CVP*)

De Voorzitter : De heer de Bruyne heeft het woord.

De heer H. de Bruyne (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, ter verduidelijking wil ik erop wijzen dat mijn uiteenzetting uitsluitend betrekking heeft op het agendapunt van heden, meer bepaald over de onderafdeling van hoofdstuk IV - Inkomensoverdrachten binnen de sector Overheid - sectie 96 Instellingen van openbaar nut - Hoofdstuk 01 Diversen - Artikel 02 - 01 - 02 Dotaties aan het Commissariaat-generaal voor Internationale Culturele Samenwerking van de Vlaamse Gemeenschap.

De libellering is uitvoerig, de te behandelen budgettaire stof is echter eenvoudig en bescheiden.

Langs de zijde van de Ontvangsten staat in het ontwerp van decreet 430.500.000 frank, praktisch integraal een transfert van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap ten bedrage van 415 miljoen.

De besteding van dit krediet is kenmerkend voor de aard van de werking van het Commissariaat-generaal voor Internationale Culturele Samenwer-

king. 200 miljoen, praktisch de helft, is bestemd voor personeels- en elementaire werkingskosten. 200 miljoen vloeit voort uit grensoverschrijdende culturele taken van het Commissariaat krachtens statutaire opdrachten en ingevolge bilaterale en multilaterale culturele akkoorden.

De "Brakke Grond" komt in de begroting voor ten bedrage van 19.750.000 frank. Voor de aankoop van patrimoniale goederen is 3.100.000 frank voorzien.

Mijnheer de Minister, niet alleen merken wij in deze begrotingsartikelen weinig of geen beleidsalternatieven, - daarvoor zijn de middelen onvoldoende - maar bovendien stellen wij ons de vraag of, in dat licht, de oprichting van een Commissariaat-generaal als een entiteit die gescheiden is van uw toekomstige administratie, in zulke voorwaarden nog verantwoord voorkomt.

In beginsel ben ik een tegenstander van de oprichting van afzonderlijke fondsen, parastatalen en andere vergelijkbare rechtspersonen, omdat ze afbreuk doen aan de eenheid van de staatsfinanciën, en omdat ze aan de oorsprong liggen van buitenbudgettaire en langs parlementaire weg moeilijk controleerbare bestedingen, reservevorming, schulden en borgstellingen. Ik wil dit hier nog eens zeggen op gevaar af als een politiek eeuweling te worden beschouwd.

Weliswaar hebben wij het decreet tot oprichting van het Commissariaat-generaal voor de Internationale Culturele Samenwerking, ontstaan uit het vroegere bestuur „Internationale Culturele Betrekkingen", aanvaard wegens praktische redenen. Wij waren van mening dat aldus een internationaal beleid vlugger op gang zou komen en dat storende invloeden op het personeelsstatuut konden worden vermeden of binnen redelijke grenzen worden gehouden. Wij hoopten dat aldus voor de instelling in kwestie met-tertijd een eigen patrimonium zou kunnen worden gevormd zodat ze zou ontsnappen aan de beperkingen van de budgettaire annaliteit, derwijze dat planning en uitvoering op langere termijn bereikbaar zou worden. Verder heeft de Volksunie nu eenmaal een

de Bruyne

zwak voor dergelijke instellingen.

U zult mij, mijnheer de Minister, evenwel niet tegenspreken als ik zeg dat in onderhavig begrotingsdecreet niet eens een begin wordt gemaakt noch met een nieuw beleid, noch met de vorming van een eigen patrimonium. Het komt me voor dat ook in volgend begrotingsjaar schraalhans keukenmeester zal blijven voor de Vlaamse regering en voor de Vlaamse Raad.

Hoe dan ook, een positief punt is dan toch dat in hoofdstuk 53, onder de rubrieken 531,532,533 en 534 bijna 200 miljoen worden uitgetrokken voor grensoverschrijdende bedrijvigheid, voor multilaterale samenwerking, bilaterale samenwerking binnen culturele akkoorden en uitstraling van de Nederlandse letteren. Met deze kredieten van het begrotingsdecreet voor ogen zou het absurd zijn, internationale bevoegdheden en werkingsmogelijkheden aan de Vlaamse Executieve en aan de Vlaamse Raad te onzeggen. Op welke wijze de decretale en de uitvoerende machten van de Vlaamse Gemeenschap internationaal zullen worden uitgeoefend, en in welke verhouding tot de centrale nationale ministeriële departementen die op dit gebied eveneens bevoegd zijn, is een thema dat door collega's van de Volksunie en van andere partijen herhaaldelijk werd behandeld. Bij deze gelegenheid zal ik op dit punt dan ook niet ingaan tenzij om aan de bevoegde Minister enkele vragen te stellen die ingegeven zijn door actuele berichten in de kranten. En dan denk ik aan een artikel op maandag verschenen in een Antwerps blad waarin aangekondigd wordt dat - ik citeer - : „de Vlaamse regering het buitenlands beleid beter (wil) gaan coördineren. Daarom - en nu komt het - zou het Commissariaat-generaal voor Internationale Culturele Samenwerking worden omgevormd tot een dienst die het hele Vlaamse buitenlands beleid onder zijn hoede moet nemen. Aldus de conclusie van een stuurgroep onder leiding van de kabinetschef van de Vlaamse Eerste-Minister Geens". Einde van het citaat. Verder wordt in dit artikel gezegd dat

die stuurgroep binnen de Vlaamse regering gepleit heeft "voor de oprichting van een nieuwe parastatale die het gans regionaal-buitenlands beleid moet coördineren. De werkzaamheden van de nieuwe dienst zouden geleid worden door een Vlaams ministercomité voor buitenlands beleid dat hiervoor zou moeten worden opgericht. Het zou onder leiding staan van Minister Buchmann". Tot zover de Antwerpse krant. U zult begrijpen dat dit bericht allerlei vragen doet rijzen in verband met het deel van het begrotingsdecreet dat wij op dit ogenblik bespreken.

Wat is de relevantie van het debat over een begroting van een instelling - in casu het Commissariaat-generaal voor de Internationale Culturele Samenwerking van de Vlaamse Gemeenschap - wanneer op hetzelfde ogenblik een institutionele wijziging en een verschuiving van ministeriële bevoegdheden in voorbereiding is en die als resultaat zou hebben dat wij ons in dit debat niet richten tot de minister die voor de uitvoering van dit deel van de begroting verantwoordelijk zal zijn, indien de zoëven aangehaalde plannen van de Vlaamse regering inderdaad bestaan en verwezenlijkt worden ?

Wie de vergaderingen van de Commissie voor buitenlands beleid heeft bijgewoond, zal door een evolutie in die zin wel niet verrast zijn. Wij hebben immers in die Commissie eenmaal het genoegen gehad Minister Buchmann te begroeten als het lid van de Vlaamse Executieve dat gelast zou worden met de internationale coördinatie. Wat eigenlijk te coördineren viel, kon ons toen nog niet worden gezegd. Het contact met Minister Buchmann was voor de commissieleden aangenaam en inhoudsloos, twee kenmerken die dikwijls samengaan in de menselijke betrekkingen wanneer deze tot weinig of niets verbinden.

Mijn vraag luidt: hebben sommige leden van de gemeenschapsregering hierover niets te zeggen aan de Vlaamse Raad ? In elk geval lijken de Ministers Poma, Buchmann en „last but not least" Eerste Minister Geens, hierbij betrokken te zijn, tenware ik mij volledig vergiste, en dat zou dan

eveneens verdienen aan de Raad te worden medegedeeld.

Hoe dan ook, mijnheer de Minister, aangezien de Vlaamse gemeenschapsregering en de Vlaamse Raad een grondwettelijk vastgelegde internationale bevoegdheid hebben, wat een feit is ook voor degenen die eraan de minimuminterpretatie willen geven, en aangezien in deze begroting middelen voor dergelijk beleid worden voorzien, dient een aangepast beleidsinstrument voor deze internationale bevoegdheden beschikbaar te zijn.

Ik hoop dat, bij het einde van dit debat, elke onduidelijkheid hierover zal verdwenen zijn en dat wij zullen weten waar we aan toe zijn wanneer over artikel 02.01.02 van het hoofdstuk 01 van de Sectie 96 - instellingen van openbaar nut - weldra zal worden gestemd.

De Voorzitter : De heer Steverlyncx heeft het woord.

De heer A. Steverlyncx (op de tribune): Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, van de culturele en de algemene aspecten van onze Vlaamse buitenlandse betrekkingen heeft collega Suykerbuyk er enkele beklemtoond ; ik beperk mij tot de economische aspecten ervan.

Ik weet wel, Minister Poma, dat dit aspect niet specifiek tot uw bevoegdheid behoort, maar ik richt mij tot u als zijnde van de Executieve, een collegiaal orgaan. Meer bepaald zou ik mij inderdaad tot Minister Buchmann of zelfs tot Voorzitter Geens moeten richten.

In haar beleidsverklaring heeft de Vlaamse Executieve erop gewezen dat „de optimale werkgelegenheid via exportgerichte groei" moet verwezenlijkt worden, dat een offensief moet worden ingezet om onder andere „nieuwe markten" te veroveren, dat „handelsmaatschappij en" moeten worden opgericht, dat „de BDBH en andere exportbevorderende instellingen moet worden opgesplitst" en dat er een „samenwerking met buitenlandse bedrijven" moet gerealiseerd worden.

„Voor alle gewestelijke aspecten van

Steverlynck

de Buitenlandse Handel is het Vlaams Gewest bevoegd". Maar buiten deze algemene verklaring, die onder het hoofdstuk van haar economisch beleid valt, is nog zeer weinig gedaan om over specifieke eigen instrumenten te beschikken.

Ik denk dat wij hier zeer pragmatisch en geleidelijk moeten te werk gaan. We kunnen vanzelfsprekend wensen tot een „volmondig en volledig Vlaams" buitenlands beleid te komen, ook op het vlak van de handelsbetrekkingen. Maar dat zal een vrome wens blijven, als wij erop wachten en er zelf niets aan doen.

We moeten daarom vlug tot een duidelijke bevoegdheidsafbakening komen tussen wat nationaal en wat regionaal mogelijk en wenselijk is. Ik geloof niet dat dit al zijn definitieve vorm heeft gevonden, ook niet in het bedrijfsmilieu. In „De Standaard" van 26 maart 1983 verscheen een artikel onder de hoofding : „Pulinckx : handelsbeleid moet nationaal blijven".

Intussen echter kunnen wij nu toch al enkele stappen zetten naar een concrete regionale aanpak, binnen datgene wat voor geen betwisting vatbaar is.

Ik wil op een drievoudig vlak enkele voorstellen doen, en de Vlaamse Executieve vragen hoe zij daartegenover staat.

1. De inspraak van het Gewest, via Executieve en Vlaamse Raad, in de nationale politiek naar het buitenland toe.

Wij mogen toch als Vlamingen onze eigen politiek inzake buitenlandse handel bepalen en deze minstens als advies naar de nationale regering doorspelen.

De GERV, nog om te bouwen tot SERV, moet daarbij betrokken worden. Met de sociale partners zal de Executieve overleg plegen. Maar is er ook een rol weggelegd voor de Vlaamse Raad ? Moet deze langs de graskant zitten kijken naar de koers die voorbijkomt, om achteraf commentaar, kritiek of bemoediging te uiten ?

Ik zie de mogelijkheid tot een betere

dialogoog in de Commissie tussen de Executieve en de Vlaamse Raad omtrent een eigen buitenlandse handelspolitiek. Daarvoor moeten we de beschikking krijgen over eigen studies en enquêtes bij het Vlaams bedrijfsleven gehouden. Daaruit zullen wij een eigen planning kunnen opmaken van prioritaire markten, het Vlaamse exportpakket beter samenstellen en Vlaamse opportuniteiten in overweging nemen. De nationale politiek mag er geen zijn die ons iets oplegt, ons remt, ons beperkingen oplegt of ons hindert, maar moet precies steunen op onze troeven en wensen.

We moeten eigen handelsprospectoren kunnen laten benoemen bij de Belgische ambassades en consulaten in het buitenland. Er moet met ons rekening gehouden worden bij allerlei handelsverdragen en -contracten, in leningen van staat tot staat en in het voeren van een algemeen beleid.

Zonder de Waalse of Brusselse belangen te schaden moet in de Belgische politiek inzake buitenlandse handel ook en vooral de Vlaamse identiteit waarneembaar zijn.

Ik twijfel er niet aan dat de nationale verantwoordelijken, zoals de Minister en Staatssecretaris van Buitenlandse Handel, en ook de nationale ambtenaren daar rekening mee houden. Het Vlaamse Gewest is echter mondig genoeg om zelf aan te duiden hoe het in het Belgisch Buitenlands beleid wenst geïntegreerd te worden.

2. De overeidsinstrumenten van een export-gericht beleid binnen het eigen Gewest. Tot nog toe beschikken we rechtstreeks over niet zoveel dergelijke instellingen of middelen. In de begroting is geen bedrag ervoor voorzien. Als de begroting de cijfermatige uitdrukking is van het te voeren beleid, dan is het povertjes gesteld met dat beleid. Er zijn ook geen ambtenaren in de Vlaamse Administratie die zich met buitenlandse handel bezig houden.

We beschikken wel over de provinciale GOM's. Ik meen dat zij een eerlijke poging doen om het bedrijfsleven naar export te richten, de vooral kleinere bedrijven daarvoor voor te lichten en hen naar de geëigende diensten

te verwijzen.

Deze geëigende diensten evenwel zijn nog altijd nationaal. Dit is het geval met de Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel, het Fonds, Credit-export, Copromex, Delcredere enzovoort. Wat kan gesplitst worden moet het worden. De deconcentratie van de diensten naar de provincies toe stelt evenwel de telkens beloofde regionalisering van de Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel op de lange baan.

Kan de Vlaamse Executieve ter zake geen wetsontwerp afdwingen of met een ontwerp van decreet voor de dag komen om een eigen orgaan op te richten dat uitsluitend onze belangen behartigt, en geleid wordt door Vlaamse mensen ? Hetzelfde met het Fonds dat in deze Vlaamse Dienst voor Buitenlandse Handel kan worden ingebouwd.

De Vlaamse bedrijfsleiders hebben lange tijd nogal nationaal gedacht, in hun belang. Maar in hun belang nu, zijn ze meer en meer bekeerd ten gunste van een daadwerkelijke regionalisering van deze overheidsorganen.

In de diensten die Belgische engagementen ten overstaan van het buitenland verzekeren en waarborgen en die daarom nationaal zouden moeten blijven, moet de Vlaamse aanwezigheid heel wat versterkt worden.

3. Een sensibiliseringscampagne naar het Vlaamse bedrijfsleven toe.

Dat de Vlaamse Executieve op dit terrein een voorname rol kan spelen bewijst de actie rond Flanders' Technology. Waarom zou Flanders Abroad - of een betere terminologie eventueel niet in het Engels - niet een even-groot succes kennen.

We weten best - gelukkig - dat het grootste deel van de export niet geschiedt via tussenkomst van de overheid en overheidsorganen en dat de ondernemingen zelf ervoor instaan. Ze moeten evenwel een steuntje in de rug krijgen. Ze moeten aangespoord worden, ze moeten erin leren geloven. ze moeten samen opgeroepen worden om een stroming te verwekken.

Vooral aan de KMO moet dan gedacht

Steverlynck

worden. Omdat hier nog een reserve steekt die we niet voldoende hebben aangeboord. Het vrije initiatief van exportsamenwerking en handelsmaatschappijen moet worden bevorderd, steun moet worden verleend aan de exportseminaries, aan allerlei exportcombinaties, aan export-servicebureaus, aan consulentendiensten en dergelijke. Hiervoor zou volgend jaar toch iets op de begroting van de Vlaamse Executieve moeten te vinden zijn. Zo niet bij de Gemeenschapsminister die de coördinatie inzake buitenlandse betrekkingen tot zijn bevoegdheid heeft, dan wel bij de voorzitter zelf die voor de economie moet instaan en die naast de bevordering van de technologie ook die van de export voor zijn rekening moet nemen. De economische expansie vormt één geheel.

Ziedaar een aanzet tot een Vlaamse politiek ter bevordering van de export. De Vlaamse bevolking en het Vlaams bedrijfsleven stellen hoge verwachtingen. Wij, politici, mogen hen niet beschamen. (*Applaus bij de CVP*)

De Voorzitter: De heer De Beul heeft het woord.

De heer A. De Beul (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, dames en heren collega's, het is duidelijk dat in cijfers uitgedrukt de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap inzake buitenlands beleid niet veel voorstelt. Aan de Commissie buitenlands beleid werd gevraagd zich uit te spreken over sectie 96, art. 02.01.02, dotatie aan het Commissariaat-generaal voor de Internationale Culturele Samenwerking van de Vlaamse Gemeenschap. Hiervoor wordt een krediet uitgetrokken van 415 miljoen.

In alle eerlijkheid moet men de vraag stellen wat men met dergelijk bedrag kan aanvangen. Vooral als men vaststelt dat praktisch de helft daarvan gaat naar personeelsuitgaven en betalingen aan derden. Voor de multilaterale internationale culturele samenwerking is er 15 miljoen beschikbaar, voor de bilaterale samenwerking 111 miljoen. Dan blijft er nog 30 miljoen voor toelagen en andere uitgaven bui-

ten de culturele akkoorden en 40 miljoen voor de uitstraling van de Nederlandse letteren.

De personeelsbezetting van het Commissariaat-generaal bedraagt volgens het verslag 120 personeelsleden. Men heeft dus 120 personeelsleden nodig om de opdracht uit te voeren die vóór 1 juli van vorig jaar werd uitgevoerd door de ambtenarij van het departement van Nederlandse Cultuur. Een vraag die velen intrigeert is hoeveel personeelsleden vóór 1 juli 1982 bij het Bestuur voor de Internationale Culturele Betrekkingen de taken vervulden die nu door het Commissariaat-generaal worden vervuld.

Uit het verslag blijkt ook dat 24 personeelsleden werden gedetacheerd naar kabinetten van ministers en gemeenschapsministers. Ze werden vervangen door tewerkgestelde werklozen ; welk is hun aantal ? De vraag is in hoeverre dit verantwoord is. Is het aanvaardbaar dat een nieuwe instelling, die zichzelf nog moet waar maken, die nog alles te bewijzen heeft, die moet zoeken naar een aangepaste werkwijze, onmiddellijk twintig procent van haar personeelsleden ter beschikking stelt van andere instellingen en opdrachten ? Wekt dat niet op zijn minst de indruk dat er van in den beginne veel te veel personeelsleden werden aangeworven ?

Bij de bespreking van het decreet inzake het Commissariaat-generaal werd gesteld dat er behoefte was aan een instelling die meer autonoom kan optreden dan de gewone administratie. Men verwees naar het voorbeeld van de British Council en het Goethe-Instituut. Men pleitte voor een mogelijkheid om zelfstandig en spontaan initiatieven te kunnen nemen zonder al te erg onderworpen te zijn aan de opportuniteitsoverwegingen van kabinetten en aan de wetten van de bureaucratistische zwaartekracht...

Is dit waar gemaakt door het Commissariaat-generaal ? In hoeverre kan dit Commissariaat autonoom optreden ? Men hoort daar eigenlijk vreemde verhalen over. Zo was er vorige zomer een tentoonstelling van de bekende schilder Panamarenko te München. Iedereen juicht het toe dat een Vlaamse schilder met medewerking van het

Commissariaat-generaal in Duitsland kan exposeren. Iedereen vindt het vanzelfsprekend dat er voor zo een tentoonstelling een publicitaire inspanning wordt gedaan in de Bondsrepubliek. Maar wat ik niet versta is dat er bij dergelijke gelegenheid ook nog een receptie wordt gehouden te Antwerpen. Is dat geen gevaarlijk precedent ? Gaat de Gemeenschapsminister bij elke tentoonstelling van een Vlaamse schilder of beeldende kunstenaar in het buitenland ook nog een receptie organiseren in diens geboortedorp ? Of gebeurt dat alleen als de schilder afkomstig is uit het kiesarrondissement van de Gemeenschapsminister ?

Een ander feitje in verband met de autonomie van het Commissariaat. Ik denk hier aan de installatie van de nieuwe directeur van De Brakke Grond te Amsterdam. Wij hebben het in deze Raad al over die onverkwikkelijke gebeurtenis gehad. Ik hoor dat er een paar dagen voor de grote dag een telefoontje kwam van het kabinet dat de Minister de directeur wilde voorstellen aan die en die journalisten, dat een bepaalde zaal in het centrum daarvoor moest worden klaargemaakt en zelfs dat de tafels en de stoelen in die zaal zus en zo moesten opgesteld worden... Waar, mijnheer de Minister, zit de autonomie van het Commissariaat in zo'n aanpak ? Hoe kunnen wij op die manier ooit een serieus buitenlands cultuurbeleid voeren ?

Het decreet op het Commissariaat-generaal is tot stand gekomen in het unitaire tijdperk. Het decreet draagt er al de sporen van. Het is duidelijk naar de letter en naar de geest achterhaald.

Het geeft aan leden van de centrale regering een invloed die principieel verwerpelijk is en praktisch de werking van de instelling bemoedilijkt. Ik pleit hier hoegenaamd niet voor het opblazen van alle bruggen met het Ministerie van Buitenlandse Betrekkingen. Maar het is niet gezond in onze decreten opdrachten te geven aan leden van de centrale regering waarop wij als leden van deze Raad geen vat hebben. De Vlaamse Executieve is bezig met het uitwerken van een eigen aanpak inzake buitenlandse politiek. Het is

De Beul

die Executieve die moet oordelen over de opportuniteit van culturele samenwerking met een of ander land. Overleg ter zake met de centrale regering is denkbaar, ja, wenselijk in veel gevallen. Maar dat overleg moet plaatsvinden binnen de geëigende structuren die bij de staatshervorming daarvoor werden uitgedacht.

De Gemeenschapsminister heeft in de Commissie gezegd dat de Raad van Advies precies omwille van deze moeilijkheden nog niet kon worden opgericht. Na al de blunders en de herrie van de voorbije twee jaar zijn wij van oordeel dat die Raad van Advies er zo vlug mogelijk moet komen. Hoe is het toch mogelijk zo iets op de lange baan te schuiven? Voor de Vlaamse Gemeenschap zijn internationale culturele betrekkingen iets nieuws. Het is de minst gedemocratiseerde sector van het cultuurbeleid. Dat men toch eens de mensen die er iets over te zeggen hebben samenbrengt: op dit terrein moeten wij nog alles doen! Wij moeten ons verzetten tegen de neiging van de diplomaten en de kabinetten om dit alles confidencieel te behandelen en buitenlandse reizen te reserveren voor degenen die de weg kennen en voor de vriendjes...

Wij hebben daarom een voorstel tot wijziging van het decreet van 1980 ingediend. Wij pleiten voor een Hoge Raad voor de Internationale Culturele Samenwerking. Wij willen in zo'n Raad personen die door publicaties en activiteiten bewezen hebben dat zij vertrouwd zijn met deze problematiek. Ik moge hier verwijzen naar het colloquium van het ANV te Antwerpen op 25 februari jongstleden, waar op de noodzaak werd gewezen uiteindelijk de doelstellingen van ons buitenlands cultuurbeleid vast te stellen en de prioriteiten serieus te argumenteren. Ik verwijs ook naar het artikel van de hoofdredacteur van Ons Erfdeel in De Standaard van 14 maart die pleit voor „more brains” in onze aanpak.

Het ontbreken van een adviesorgaan heeft ons de jongste jaren heel wat geld en prestige gekost. En dat terwijl het bij internationale culturele betrekkingen in belangrijke mate pre-

cies om prestige gaat. Ik dring dan ook bij de Executieve aan op een spoedige oplossing van dit probleem. De Minister heeft in de Commissie een ontwerp aangekondigd. Wij hebben de indiening daarvan niet willen afwachten. De Raad kan zelf initiatief nemen. Het belang van de Vlaamse Gemeenschap is dat ons voorstel zo spoedig mogelijk wordt behandeld. Tegelijkertijd moet er ook uitsluitel komen in de betwisting inzake het sluiten van verdragen. Wij pleiten er voor dat de Gemeenschappen maximaal de bevoegdheid uitoefenen door volledige toepassing van de artikelen 16 en 59bis van de Grondwet. Deze geven de Vlaamse Gemeenschap internationale rechtspersoonlijkheid en de bevoegdheid om niet alleen werkprogramma's en uitvoeringsakkoorden te sluiten, maar ook verdragen. De niet-gewijzigde artikelen van de Grondwet moeten worden geïnterpreteerd in het licht van de nieuwe artikelen.

Al de rest is flauwe kul, immobilisme, bescherming van nobiljonse discretie en zwaar conservatisme. De Grondwet ontzegt de centrale regering de bevoegdheid om een cultuurbeleid te voeren, ook een buitenlands cultuurbeleid. De tegenstanders van onze interpretatie van de Grondwet moeten eigenlijk eens zeggen hoe zij het buitenlands cultuurbeleid zien. Wensen zij wel een beleid? Wensen zij wel inspraak van de culturele sector in dit beleid? Wat ons betreft, wij hebben geen enkel vertrouwen in de diensten van een PSC-burcht als het departement van buitenlandse betrekkingen. Zelfs de paar keer dat dit departement werd bestuurd door een geografische Vlaming, is Vlaanderen er niet aan zijn trekken gekomen.

Hoe onvriendelijk dit departement zich ten opzichte van de Vlaamse Gemeenschap opstelt bewijst wel het feit dat zelfs in 1982 te Den Haag een cultureel attaché werd aangesteld zonder enig overleg met de Executieve. Ik zeg wel in Den Haag, de hoofdstad van het land waarmee wij een Taalunie hebben gesloten, waarmee wij een goed werkend cultureel verdrag hebben. Uit de antwoorden op parlementaire vragen blijkt dat de Minister van Buitenlandse Betrekkingen het ge-

woon vertikt desaangaande enig contact met de Vlaamse Gemeenschapsminister van cultuur op te nemen. En aan een minister met zo'n mentaliteit zouden wij de eindverantwoordelijkheid voor ons buitenlands cultuurbeleid moeten overlaten. Ons zullen de bewonderaars van de heer Tindemans daarvan niet overtuigen.

Nog zo'n voorbeeld van immobilisme en conservatisme vinden wij in het verslag. Het departement van buitenlandse betrekkingen dringt erop aan de relaties met de Sovjet-Unie niet te zeer aan te halen gelet op de gebeurtenissen in Afghanistan en Polen. De eerste vraag is: op welke wijze dringt dat departement aan? Wie is dat, het departement? Wie neemt het initiatief tot dat „aandringen”: gebeurt dat in een ontmoeting tussen afgevaardigden van de Executieve en het departement? Is daarover van gedachten gewisseld in de Executieve? Of volstaat een telefoontje of een briefje vanuit de Quatrebrasstraat?

Maar laten wij nu even onderzoeken waarover het gaat. In 1977, het laatste begrotingsjaar waarover aan deze Raad cijfers werden medegedeeld, bedroeg het fonds voor de uitvoering van dit akkoord 675.832 frank. Nu is mijn vraag wat je met zo'n bedrag kunt doen? Hoeveel studiebeurzen voor Russische studenten kun je daarmee ter beschikking stellen? Hoeveel vertalingen van Vlaamse literaire werken in het Russisch kun je ermee betalen, hoeveel Vlaamse kunstenaars of vormingswerkers even in contact brengen met collega's uit de Sovjet-Unie? De Amerikaanse graanboeren leveren verder graan aan Moskou, de Britse en Franse industriëlen bouwen verder aan de pijpleiding uit Siberië, maar het departement van buitenlandse betrekkingen dringt aan opdat de Vlaamse Gemeenschap een paar slavisten minder zou opleiden en een paar balletavonden minder organiseren? Geloof er in deze Raad iemand in alle ernst dat de heer Andropov één enkel soldaat uit Afghanistan zal terugtrekken omdat Vlaanderen de relaties met zijn land niet al te zeer aanhaalt.

En dan zit ik met de vraag: hoe worden de kredieten voor de verschillen-

De Beul

de culturele fondsen verdeeld? Wie neemt de beslissingen inzake de verdeling van studie- en reisbeurzen, uitwisseling van hoogleraren en scholieren. Hoe worden de gemengde commissies ter uitvoering van de 48 culturele akkoorden samengesteld? Door wie worden de leden van die commissies benoemd? Hoe wordt de opdracht van deze commissies omschreven?

Hoe dikwijls vergaderen die commissies? Zijn die commissies samengesteld uit evenveel Franstaligen als Nederlandstaligen? Welke inspraak heeft de centrale regering?

Wil de Gemeenschapsminister van Cultuur aan de Vlaamse Raad de verdeling van de kredieten voor 1982 en 1983 en de samenstelling van de gemengde commissies meedelen? Is het mogelijk ter vergelijking ook de cijfers inzake de verdeling van de kredieten in de Franse Gemeenschap te krijgen?

Door het Commissariaat-generaal werd onlangs een documentatiemapje uitgegeven. Wij hebben het in deze Raad daarover gehad. In het Bulletin van Vragen en Antwoorden treft mij het antwoord van de Minister op de vraag van collega Van Grembergen waarom in die publicatie Indonesië gerekend wordt tot de Nederlands-spreekende landen.

De officiële taal van Indonesië is het „Bahasa Indonesia“, het Indonesisch. Deze publicatie van het Commissariaat-generaal getuigt van een grove onwetendheid. Maar een ergere blunder nog is het antwoord van de Gemeenschapsminister: „Door het jarenlang Nederlands bestuur kennen echter nog talrijke, voornamelijk oudere, Indonesiërs Nederlands, vandaar de louter operationele rangschikking van dit land onder vermelde rubriek“.

Beseft men niet dat een dergelijk antwoord talrijke, ook oudere Indonesiërs in hun nationale trots zal kwetsen? Dit is niet minder kwetsend dan indien men te Bonn of te Parijs een officiële publicatie zou uitgeven waarin Vlaanderen bij de Franssprekende

landen wordt gerekend, omdat talrijke, vooral oudere Vlamingen onder het Belgisch-unitair bestuur goed Frans moesten kennen.

Zijn al deze bedenkingen en feiten niet voldoende om er de Executieve en de Gemeenschapsminister van te overtuigen dat er geen einde komt aan het blunderen zolang men niet het oor te luisteren legt bij de mensen die er iets van afweten?

Daarom precies pleiten wij met grote aandrang voor de onverwijld oprichting van een Hoge Raad voor de Internationale Culturele Samenwerking.

Wij wensen ook andermaal te beklemtonen dat het niet houdbaar zal blijven over internationale culturele samenwerking te spreken zonder daarbij de problematiek van de ontwikkelingssamenwerking ter sprake zal brengen. Bij de niet-gouvernementele organisaties voor ontwikkelingssamenwerking wordt in toenemende mate het belang van de culturele ontwikkeling onderstreept. Bovendien worden in deze sector door de centrale regering voortdurend akkoorden gesloten waarin onbetwistbaar culturele aangelegenheden worden geregeld: ik geef daarvan enkele voorbeelden.

- Met Tunesië werd op 16 juni 1971 een bijzonder akkoord gesloten inzake hoteliersopleiding, op 27 september 1974 een bijzonder akkoord betreffende het Centrum voor Blinden te Sonse en op 24 september 1982 een bijzonder vergelijk voor de ontwikkeling en de restructuratie van het opleidingscentrum voor het middenkader te Gabes.

- De algemene overeenkomst voor technische samenwerking tussen Algerije en België van 30 juni 1982, bepaalt dat de Belgische regering professoren, deskundigen en technici zal sturen en zal deelnemen aan de opleiding van Algerijnse kaders, namelijk door het toekennen van studie- en stagebeurzen en door haar bijdrage tot het inrichten van opleidings- en vormingsstages.

Dit zijn akkoorden die ressorteren onder het Ministerie van Buitenlandse Betrekkingen en Ontwikkelingssamen-

werking. Ze verschillen textueel nauwelijks van de inhoud van de culturele akkoorden, die wij eveneens met die landen hebben. Zowel de akkoorden inzake ontwikkelingssamenwerking als de culturele akkoorden voorzien in de oprichting van een gemengde commissie.

In het kader van het vreemdelingenbeleid is het trouwens aangewezen de mogelijkheden na te gaan die in de culturele verdragen zitten tot een constructieve benadering van deze problematiek. Het hoeft toch niet altijd te gaan om uitwisseling van professoren en om studiebeurzen. Het lijkt ons perfect denkbaar dat in het kader van een cultureel akkoord bewindslieden, buurtwerkers en leerkrachten van gemeenten die met het vreemdelingenprobleem te doen hebben een studiereis ondernemen naar Turkije, Algerije of Marokko, om er een beter inzicht te verwerven in de achtergronden, de tradities en de cultuur van mensen die in hun gemeente een probleemgroep vormen.

Maar eens te meer stuiten wij hier op de onwil en het immobilisme van de unitaire lobby. Zoveel is zeker: de tegenstanders van de federalisering van de ontwikkelingssamenwerking dienen beslist niet de belangen van de armsten in de Derde Wereld, niet de culturele en sociale ontwikkeling van de volkeren waarmee wij akkoorden gesloten hebben. Wel proberen zij verder de Vlaamse emancipatie af te remmen door Vlaanderen, onze publiekrechtelijk erkende Gemeenschap, buiten het wereldgebeuren te houden.

Wij hebben in de voorbije maanden met grote aandacht de ontwikkeling van ons buitenlands cultuurbeleid gevolgd. Wij beschouwen dit beleid als de „testcase“ bij uitstek voor onze autonomie. Het is daarom de hoogste tijd dat de Gemeenschapsminister aan deze Raad een beleidsnota voorlegt waarin de doelstellingen, de middelen en de opties voor dit beleid worden doorgelicht.

Wij beschikken thans over de middelen, de instrumenten en over voldoende mensen met ideeën. De bewindslieden hebben geen enkel excuus

De Beul

meer voor blunders op dit terrein. Wij zullen ook in de toekomst het beleid scherp in het oog houden. (*Applaus bij de VU*)

De Voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De heer Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, heeft het woord.

Minister K. Poma (*op de tribune*): Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, de bespreking in de Commissie heeft aangetoond dat het buitenlands beleid voor het overgrote gedeelte tot het culturele beleid - waarvoor ik verantwoordelijk ben - beperkt blijft.

Voor het buitenlands beleid, in algemene zin, is Minister Buchmann verantwoordelijk voor de coördinatie van de materies die bij de verschillende Gemeenschapsministers behoren.

Minister Buchmann is hier vandaag niet aanwezig, omdat hij, in opdracht van de Executieve, naar Spanje is vertrokken in verband met een economische missie. Ik vraag u dan ook hem te willen verontschuldigen.

In mijn antwoord zal ik dus voor het grootste gedeelte blijven stilstaan bij het culturele beleid, waaraan ook de meeste aandacht werd besteed.

Een eerste vraag werd hier gesteld in verband met het verdragsrecht inzake de culturele akkoorden.

Indien kan worden gezegd dat de Vlaamse Executieve geen verdragsrecht heeft voor economische akkoorden, is er wel het ene en het andere over de internationale samenwerking in de Grondwet opgenomen bij de staatshervorming. Ter zake kan ik u het volgende mededelen: de 47 culturele akkoorden werden alle door de nationale regering afgesloten. Dus, sinds haar bestaan, werd door de Vlaamse Executieve nog geen enkel akkoord met een ander land afgesloten. De uitvoering van de culturele akkoorden wordt voorbereid door wat wij noemen de Vaste Gemengde Commissies.

Op de vraag van de heer De Beul in

verband met de samenstelling van deze Vaste Gemengde Commissies kan ik hem mededelen dat zij meestal uit een vijftal leden bestaan, met name twee van de ene taalrol en drie van de andere. Wanneer het bijvoorbeeld om een land gaat behorend tot de Latijnse taalgroep, bestaan de Commissies over het algemeen uit drie leden van de Franse taalrol en wanneer het gaat om een land van Germaanse taalgroep dan bestaan zij uit meestal drie leden van de Nederlandse taalrol. Dit is de huidige toestand. De vergaderingen van deze Commissies worden afgerond door de ondertekening van een samenwerkingsprotocol of een werkprogramma. Hierin wordt bepaald welke activiteiten er gedurende het volgende jaar of de volgende twee jaar zullen plaatsvinden. Een samenwerkingsprotocol wordt ondertekend door de betrokken partijen en is een internationale overeenkomst. Dit betekent dat de ondertekenende partijen over internationale rechtspersoonlijkheid moet beschikken.

Op 13 oktober 1982 besliste de Vlaamse Executieve dat de Vlaamse Gemeenschap over internationale rechtspersoonlijkheid beschikt inzake de materies waarvoor zij bevoegd is, met name de culturele materies. Deze beslissing wordt echter door de nationale regering aangevochten. Zoals u weet, stelt zij dat artikel 68 van de Grondwet bepaalt dat alle internationale verdragen door de Koning moeten worden ondertekend. Daar de Vlaamse Executieve voor de uitvoering van haar culturele akkoorden mediaberoep moet doen op onze ambassades in het buitenland bevonden wij ons, ingevolge de houding van de nationale regering en van de Minister van Buitenlandse Betrekkingen, in een soort „patsituatie". Om uit deze „patsituatie" te geraken, werd dan volgende formule voorgesteld: één van de vertegenwoordigers van de Minister van Buitenlandse Betrekkingen zou aan de vergadering van de Vaste Gemengde Commissie deelnemen en zou tevens de samenwerkingsprogramma's ondertekenen onder de verklaring - ik citeer - „neemt akte" van de door beide Gemeenschappen aangegane verbintenissen". Ik heb dit voorstel aan de Executieve voorgesteld, maar zij heeft het verworpen.

Door het verwerpen van dit voorstel werden wij volledig geblokkeerd en waren er verder geen onderhandelingen meer mogelijk. Ten slotte heb ik op 9 maart van dit jaar een overgangsformule voor een periode van zes maanden voorgesteld. Deze overgangsformule houdt in dat een vertegenwoordiger van het departement van Buitenlandse Zaken gedurende die periode mede zal ondertekenen onder de woorden „neemt akte van". Bovendien zouden de protocols van de Vlaamse en de Franse Gemeenschap nu afzonderlijk worden opgesteld, daar waar het vroeger in één enkel document gebeurde, zowel voor de Franse als voor de Vlaamse Gemeenschap. Dit voorstel is door de Minister van Buitenlandse Betrekkingen evenals door de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Executieve aangevaard. Dit is de reden waarom sinds 9 maart, gedurende een periode van zes maanden, de ondertekening in die voorwaarden gebeurt. Ik herhaal: de Minister van Buitenlandse Betrekkingen of zijn vertegenwoordiger tekent onder de woorden „neemt akte". Bovendien worden er twee afzonderlijke documenten opgesteld, één voor de Franse Gemeenschap en één voor de Vlaamse Gemeenschap.

Nu kan er dus verder onderhandeld worden over de uitvoering en de toepassing van de internationale culturele akkoorden. Ik herhaal dat dit een voorlopige regeling is. In de periode van maart tot september moeten wij dus trachten een oplossing te vinden, zoniet vervalt dit voorlopig akkoord.

Aan de heer Van Grembergen zeg ik dat het hier wel degelijk een voorlopig akkoord is, dat werd opgesteld om te voorkomen dat alles in verband met de uitvoering van de culturele akkoorden, ik zal niet zeggen ten eeuwigen dage, maar toch voor onbepaalde tijd wordt geblokkeerd.

De heer P. Van Grembergen: Mijnheer de Minister, welke was de reden die de Vlaamse Executieve had om het eerste voorstel niet te aanvaarden?

Minister K. Poma: De reden was zeer eenvoudig. Als wij uitgaan van de maximale stelling, namelijk dat wij beschikken over het recht om als Ge-

Poma

meenschap een akkoord te ondertekenen met een ander land, moet, in casu, het departement van buitenlandse betrekkingen, niet meer mede ondertekenen, zelfs niet met de woorden "neemt akte".

De heer P. Van Grembergen : Het was de bedoeling dat dit in openbare vergadering op die manier was gezegd. Dat was de reden van mijn vraag.

Minister K. Poma: Ik kan daaraan toevoegen dat onze stelling ter zake niet veranderd is maar dat wij voor een periode van zes maand een oplossing willen vinden. Als na deze zes maanden geen oplossing voorhanden is, zullen wij ons natuurlijk opnieuw in de vorige toestand bevinden. Dit was dus de uitleg betreffende het probleem van het ondertekenen van de werkprogramma's ter uitvoering van de culturele akkoorden.

Toch wens ik nog te onderlijnen dat zich ter zake twee problemen stellen, namelijk dit van de inhoud en dit van het ondertekenen. Welnu, voor zover ik kan nagaan hebben wij, wat de inhoud betreft, volledige autonomie. Het gaat dus nog alleen over de ondertekening en niet meer over de inhoud. Op dat punt mogen er zeker geen misverstanden bestaan. Er mag zeker niet worden verondersteld dat het departement van buitenlandse betrekkingen dicteert hoe de culturele akkoorden inhoudelijk moeten worden opgevuld. Neen, dit wordt gedaan door het Commissariaat-generaal voor Internationale Culturele Samenwerking. De discussie gaat dus niet over de inhoud, maar wel over de ondertekening door het departement van buitenlandse betrekkingen.

De inhoud van deze werkprogramma's van de culturele akkoorden heeft in hoofdzaak betrekking op vier verschillende domeinen: onderwijs, studiebeurzen, uitwisseling in de artistieke sector en, ten slotte, uitwisseling in de socio-culturele sector.

Wat het onderwijs betreft, gaat het vooral over stages voor leraren en studenten, uitwisseling van professoren, uitwisseling van onderwijsdeskundigen, inrichten van colloquia en semi-

naries en toelagen aan bepaalde instituten.

Wat de studiebeurzen betreft, gaat het over specialisatie- en navorsingsbeurzen, evenals over vakantiebeurzen. Wat de artistieke sector betreft, gaat het over de plastische kunst, evenals over andere aspecten zoals toneel, literatuur, muziek en film. Wat de socio-culturele sector betreft, gaat het over jeugd- en volksontwikkeling en over de sport. Dit is, kort samengevat, de inhoud van de verschillende culturele akkoorden.

Ten titel van inlichting kan ik aan de leden, en vooral aan de verslaggever, mededelen dat de kredieten die waren toegekend voor de periode van 1 juli 1982 tot 31 december 1982 aan het Commissariaat-generaal voor Internationale Culturele Samenwerking, dat vorig jaar werd opgericht, vooral werden gebruikt voor de ons omringende landen, en in de eerste plaats natuurlijk voor Nederland.

Een ander probleem dat werd aangesneden, is dat van de inspraak van de Vlaamse Gemeenschap bij de benoeming van de culturele attachés in de Belgische ambassades. De heer De Beul heeft aangestipt dat vorig jaar in Nederland een culturele attaché werd aangesteld zonder enige inspraak van de Vlaamse Gemeenschap. Wij hebben daarover met de Minister van Buitenlandse Betrekkingen contact opgenomen. Hij heeft ons schriftelijk medegedeeld dat hij in het vervolg, wanneer een cultureel attaché wordt benoemd, hij ons eerst zal raadplegen alvorens over te gaan tot de aanduiding ervan. Dat is een eerste stap, maar persoonlijk vind ik het onvoldoende. Er zou een protocol moeten worden opgesteld tussen de nationale regering en de Executieven waarin staat dat de Gemeenschappen medebepalen in welke ambassades een cultureel attaché gewenst is. Het moet mogelijk worden dat de Vlaamse Executieve beslist wanneer en waar het noodzakelijk is dat er een Vlaams cultureel attaché in een ambassade aanwezig moet zijn. Daartoe moeten wij uiteindelijk komen en niet tot een passief protocol waarin alleen wordt gezegd dat, wanneer de Minister van Buitenlandse Betrekkingen overgaat

tot het aanduiden van een cultureel attaché, contact daarover zal worden opgenomen met de Executieven.

Er werd ook gesproken over de Taalunie. Het Taalunieverdrag werd vorig jaar plechtig ondertekend met Nederland. Het was een eindpunt na een jarenlange voorbereiding. Bij de ondertekening deelde Nederland ons mede dat het afzag van het Deltaproject waarbij Nederland en Vlaanderen gezamenlijk een radioprogramma zouden verzorgen. Aldus startte de Taalunie op een eerder ongelukkige wijze waarvoor wij geen enkele verantwoordelijkheid dragen. Vorig jaar werden de nodige maatregelen genomen om de Taalunie operationeel te maken. Dit zal vanaf 1 januari 1984 het geval zijn. Ondertussen is in Den Haag een beperkte kern aanwezig die werkt onder de benaming „Taalunie in Oprichting".

Deze kern staat onder leiding van de Nederlander Bernard de Hoog, die de functie heeft van secretaris-generaal van de Taalunie in Oprichting. De heer de Hoog gaat trouwens op 1 januari van volgend jaar met pensioen. Vier stafmedewerkers staan de heer de Hoog bij, waarvan twee Nederlanders en twee Vlamingen. De Vlamingen zijn : de hoofdmedewerker voor letteren, die tevens aangesteld werd tot adjunct-secretaris-generaal, en de hoofdmedewerker voor taalonderwijs.

Ik kan u mededelen dat, in het kader van onze internationale culturele betrekkingen, voor de Taalunie en voor de uitstraling van de Nederlandse letteren heel wat financiële middelen voorzien zijn. Het totale ingeschreven bedrag is 40 miljoen.

Natuurlijk zullen wij, in het kader van de huidige begroting, moeten nagaan in welke mate al de vragen ter zake volledig gehonoreerd kunnen worden. In elk geval wens ik dat hieraan absolute prioriteit wordt gegeven.

Er is ook gesproken over het probleem van de Brakke Grond, met name door de heer De Beul.

Ik zou er willen op wijzen dat wij er, na de aanstelling van een nieuwe directeur, op enkele maanden tijd in ge-

Poma

lukt zijn besparingen op de werkingskosten van de Brakke Grond te realiseren die op jaarbasis ongeveer 10 miljoen kunnen bedragen. Deze sanering had vooral betrekking op de exploitatie van het restaurant en het opzeggen van appartementsruimte. Verder is in onderzoek de bewaking en beveiliging, de schoonmaak en het onderhoud, de overdracht of oververhuur van kantoorruimten, bepaalde publiciteit in Nederlandse dagbladen en de beperking van de theateruitgaven. Bovendien werd de personeelsformatie, onder andere door vrijwillig ontslag van werknemers, beperkt en tevens hervormd. Er is goede hoop dat het personeel zijn motivatie terug zal vinden.

Zeker, het jaar gedurende hetwelk wij de Brakke Grond krediet moeten toestaan, is nog niet voorbij. Toch durf ik nu reeds zeggen dat de Brakke Grond op dit ogenblik operationeel is en dat de problemen die wij enkele maanden geleden hebben gekend, zich thans niet meer zo stellen.

Ik kan er tevens van getuigen hoe de Brakke Grond thans door de Nederlanders wordt aanvaard. Wij hebben met name een gratis reclame gekregen in een Nederlandse krant met een oplage van 500.000 exemplaren. Waar wij vroeger voor reclame moesten betalen, maakt Nederland nu zélf reclame voor de Brakke Grond.

Ik zou durven zeggen dat het probleem van de Brakke Grond is opgelost. Wanneer men echter de vraag stelt of wij de Brakke Grond nodig hebben, is dat natuurlijk een totaal andere zaak. De kwestie van de sanering is in orde. De vraag of wij de Brakke Grond nodig hebben, is een zaak die de bevoegdheid van dit debat te buiten gaat.

Er is nog een kleine opmerking, mijnheer De Beul. U vermengt voortdurend zeer gefundeerde en belangrijke vragen en opmerkingen met „la petite histoire”. Zo heb ik bijvoorbeeld vandaag vernomen dat iemand zou hebben getelefoneerd om te zeggen hoe de tafels tijdens de aanstellingsplechtigheid van de nieuwe directeur moesten gerangschikt worden. Welnu,

Voorgrond : Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve K. Poma (PW), Gemeenschapsminister van cultuur, tevens bevoegd voor het buitenlands beleid. Achter hem : PVV-leden (links) F. Grootjans en (rechts) H. Vanderpoorten. Achtergrond PW-fractievoorzitter L. De Grève

mijnheer De Beul, daar weet ik allemaal niets van.

De heer A. De Beul: De tafels moesten in een rechthoek worden opgesteld.

Minister K. Poma : In een rechthoek, vierkant, driehoek of rond, voor mij heeft dat allemaal geen belang en ik denk niet dat u veronderstelt, mijnheer De Beul, dat wij ons met dergelijke dingen bezighouden en bijvoorbeeld zouden telefoneren over het feit hoe in bepaalde gevallen de tafels moeten worden opgesteld. Dat is toch de taak van het uitvoerend personeel.

U heeft ook gesproken over de receptie voor Panamarenko. Deze receptie werd aangeboden door het provinciebestuur van Antwerpen en niet door het Commissariaat-generaal voor Internationale Culturele Samenwerking. Ik zie niet goed in welk bezwaar men ertegen kan hebben wanneer men aan een beperkt aantal personen - ik meen dat het er een dertigtal waren - wat fruitsap geeft op een kleine vergadering, welke dan nog werd aangeboden door een andere instantie.

U heeft ook gesproken over de Raad van Advies. U gaat dienaangaande een voorstel van decreet indienen. Ik ben het ter zake volkomen met u eens.

Het probleem inzake de Raad van Advies brengt mij bij een andere moeilijkheid, met name het Commissariaat-generaal voor Internationale Culturele Samenwerking.

Mijn standpunt dienaangaande is dat, negen maanden na de oprichting van dit Commissariaat-generaal, men in de eerste plaats aan die instelling de mogelijkheid moet geven te bewijzen wat ze waard is. Ook de heer Suykerbuyk heeft dit naar voren gebracht.

Op dit ogenblik reeds een beslissing nemen, zoals wordt voorgesteld door een stuurgroep - dergelijke echo's verschenen in meerdere Antwerpse kranten van verschillende strekking - is voorbarig. Wij moeten ons houden aan het bestaande met name het Commissariaat-generaal voor Internationale Culturele Samenwerking.

Die stuurgroep heeft wel drie of vier verslagen gemaakt, maar zoals blijkt

Poma

zijn die andere verslagen niet buiten de groep geraakt. Een bepaald verslag is toevallig „par un vent favorable" bij enkele redacties terechtgekomen.

Mijn persoonlijk standpunt stond trouwens in die verslagen weergegeven, met name dat wij het Commissariaat-generaal voor Internationale Culturele Samenwerking moeten behouden voor de uitvoering van de taak die het werd opgedragen.

Dit belet natuurlijk niet dat wij moeten werken aan een buitenlands beleid waarin het culturele aspect, evenals de persoonsgebonden aangelegenheden en het economisch aspect zijn vervat. Om het buitenlands beleid van de Vlaamse Gemeenschap op gang te brengen moet in de geëigende structuren worden voorzien, daarmee ben ik akkoord.

Ik zie echter de noodzaak niet in om de huidige parastatale, die een beperkte opdracht heeft, een culturele, ineens te laten verdwijnen in het raam van coördinatie.

De heer P. Van Grembergen: Mijnheer de Minister, ik dacht dat in de Executieve daarover een overeenkomst bestond, in de lijn van wat collega de Bruyne hier op de tribune heeft gezegd, of was dat een vergissing ?

Minister K. Poma : Welke overeenkomst ?

De heer P. Van Grembergen : De overeenkomst dat het Commissariaat-generaal zijn taak op een andere wijze zou uitoefenen in coördinatie met de andere hierbij betrokken instanties.

Minister K. Poma : Ik ben lid van de Executieve en bij mijn weten bestaat er geen overeenkomst. Het probleem werd wel opgeworpen, maar het kreeg nog geen oplossing. Zolang moeten wij ons houden aan wat bestaat, namelijk het Commissariaat-generaal.

De heer de Bruyne : Mijnheer de Minister, hoe moet men dan eigenlijk de taak van uw collega, de heer Buchmann, zien ?

Minister K. Poma : Principieel staat collega Buchmann in voor de coördi-

natie.

De heer H. de Bruyne: Voor de coördinatie van wat ?

Minister K. Poma : Op dit ogenblik is het internationaal beleid van de Vlaamse Executieve beperkt tot hoofdzakelijk het culturele aspect. Wanneer er maar één aspect is moeten men niet coördineren. Coördinatie kan maar tot stand komen wanneer er ten minste twee aspecten zijn, bijvoorbeeld het economische of dat van de persoonsgebonden materies, die door Ministers Steyaert en De Wulf worden beheerd. Ook daar kunnen problemen rijzen zoals bij de aanwijzing van een vertegenwoordiging van de Vlaamse Gemeenschap bij internationale congressen of organismen, bijvoorbeeld de Wereldgezondheidsorganisatie.

Alle andere aspecten van het internationaal beleid, behalve de culturele, zijn nog maar in een beginfase, in een embryonaal stadium. Vandaar dat de coördinerende bevoegdheid van Minister Buchmann nog zeer beperkt is.

Het is de bedoeling van de Vlaamse Executieve een buitenlands beleid te voeren dat veel verder gaat dan het culturele aspect. Dan zal er inderdaad ook moeten worden gedacht aan ernstige coördinatie.

Wanneer er bijvoorbeeld zou worden beslist dat een economische missie van de Vlaamse Executieve naar het buitenland gaat, kan dat worden gekoppeld aan een culturele manifestatie, zoals onder andere Frankrijk op zeer behendige wijze sinds jaren doet en zo via het culturele zijn economische producten aan de man tracht te brengen.

In de toekomst is er dus voor Minister Buchmann wel degelijk een belangrijke coördinatietak weggelegd. Hij zal ook de nodige infrastructuur moeten hebben om die coördinatie uit te voeren. Ik ben het daar volkomen mee eens, maar ik ga ook akkoord met wat hier is gezegd door de heren Suykerbuyk en de Bruyne, namelijk dat het niet nodig is nu reeds het Commissariaat-generaal op te doeken, op een ogenblik dat het nog altijd in een aanloopperiode verkeert. Dit is een zeer

duidelijke weergave van de huidige toestand.

Wat u hebt vernomen komt uit werkdocumenten van de stuurgroep. U weet dat er veel werkdocumenten worden gemaakt en dat allerlei groepen zich hier mee bezighouden. Uiteindelijk moet de Executieve erover beslissen, en zij heeft dat nog niet gedaan. Over de voorstellen van de stuurgroep werden door andere collega's weer amendementen ingediend. U ziet hoe subtiel het spel is. Er is niets beslist en daarom bestaat alleen wat vandaag bestaat. Wat de ingediende begroting betreft, ben ik het volledig eens met collega de Bruyne wanneer hij zegt dat voor een dergelijk belangrijk bedrag slechts één lijntje is voorzien. Voor het totaal bedrag ingeschreven voor het Commissariaat-generaal voor Internationale Culturele Samenwerking is er geen commentaar.

Ook het NCC staat in de begroting slechts met één lijntje vermeld. Er is nochtans een addendum waarin de begroting van het NCC gedetailleerd is opgegeven. Niets belet dus voor de bespreking van het internationaal cultureel beleid, voor de volgende begroting, naast dat één lijntje met vermelding van het totaal bedrag, een addendum of een soort van synthese van de begroting van de parastatalen in te lassen.

Zodoende hebben alle collega's een duidelijker inzicht in de begroting dan nu.

Mijnheer de Bruyne, ik ga met u akkoord dat op basis van hetgeen in de huidige begroting voorkomt, geen discussie kan worden gevoerd en dat het noodzakelijk is er een addendum of een synthese aan toe te voegen. Ik stel voor dat dit zou gebeuren bij de indiening van de begroting 1984.

Wat de begroting zelf betreft, *heeft u gezegd dat zij langs de magere kant is, te laag uitvalt. Het Commissariaat werkt nog niet optimaal. Wij wachten dus af en zullen dan een evaluatie opmaken. Wij hebben dat trouwens ook in september van vorig jaar gedaan.

Ook voor de uitvoering van de verschillende begrotingsposten zal die-

Poma

nen nagegaan in welke mate het Commissariaat-generaal zijn financiële verplichtingen al of niet zal kunnen nakomen. Dit zal dan eventueel via een bijblad moeten worden geregeld.

Wat de economische aspecten voor het buitenlands beleid betreft - inspraak, overheidsinstrumenten en sensibiliseringscampagnes - werden er inderdaad geen begrotingsposten voorzien. Indien er toch zijn, dan moeten zij worden teruggevonden in de begroting van Minister Geens die het economisch beleid onder zijn bevoegdheid heeft.

Ik ben ervan overtuigd, dat de Voorzitter, de heer Geens, naar een buitenlands, exportgericht beleid streeft. Wij zullen dit op een pragmatische en geleidelijke wijze tot stand moeten brengen.

Een voorbeeld hiervan is, ik heb het reeds gesignaleerd, dat Minister Buchmann vandaag namens de

Vlaamse Executieve samen met een delegatie van de nationale regering naar Spanje is vertrokken.

Het is de eerste maal dat er een economische missie naar het buitenland is belegd, die officieel is samengesteld uit vertegenwoordigers van de nationale regering en de Executieve.

Dat is nu precies het voorbeeld van een pragmatische en geleidelijke aanpak.

Mijnheer de Voorzitter, collega's, ik meen aldus in grote lijnen te hebben geantwoord op de belangrijkste vragen die mij hier vandaag werden gesteld.

Indien sommige collega's van oordeel zijn dat ik niet volledig op hun vraag ben ingegaan, kunnen zij mij daarop attent maken en ik ben steeds bereid hun vraag meer in detail te behandelen. *(Algemeen applaus)*

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

Wij komen deze namiddag om 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 11.55 uur.*

Trefwoordenregister

Begroting

Uitgavenbegroting 1983, blz. 576, 595, 611, 633, 655, 663, 685, 705, 720, 726

Besparingen revalidatiecentra, blz. 576, 595, 611, 633, 655

Gedwongen ruilverkaveling te Sint-Gillis-Waas, blz. 576, 595, 611, 633, 655, 685, 705

Ingekomen stukken

Ontwerp van decreet, blz. 595

Verslag, blz. 575

Voorstellen van decreet, blz. 576, 595

Interpellaties

Zie Besparingen revalidatiecentra
Gedwongen ruilverkaveling te Sint-Gillis-Waas

Leden

Berichten van verhindering, blz. 576, 595, 611, 633, 655, 685, 705

Motie

Conseil de la Communauté française, blz. 633

Verwijzing naar commissie, blz. 726

Voorstel van decreet

Zie Waterlopen

Waterlopen

Ruiming bij onbevaarbaarheid, blz. 719, 727, 728

Werkzaamheden

Regeling, blz. 593, 610, 632, 654, 683, 703, 729
